

Uchwała nr 100/X/2016
Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego
z dnia 26 października 2016 r.

w sprawie: wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych Uniwersytetu Jagiellońskiego w zakresie projektowania programów kształcenia dla studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich

Działając na podstawie art. 62 ust. 1 oraz art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* z dnia 27 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.) oraz § 24 pkt 4 Statutu Uniwersytetu Jagiellońskiego, mając na uwadze konieczność ujednoczenia zasad tworzenia programów kształcenia na studiach wyższych prowadzonych w Uniwersytecie Jagiellońskim Senat UJ postanawia, co następuje:

POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

Użyte w uchwale określenia oznaczają:

- 1) poziom kształcenia – studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie;
- 2) studia pierwszego stopnia – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający świadectwo dojrzałości, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji pierwszego stopnia;
- 3) studia drugiego stopnia – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający co najmniej kwalifikacje pierwszego stopnia, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji drugiego stopnia;
- 4) jednolite studia magisterskie – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający świadectwo dojrzałości, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji drugiego stopnia;
- 5) kwalifikacje pierwszego stopnia – efekt kształcenia na studiach pierwszego stopnia, zakończonych uzyskaniem tytułu zawodowego licencjata, inżyniera lub równorzędnego określonego kierunku studiów i profilu kształcenia, potwierdzony odpowiednim dyplomem;
- 6) kwalifikacje drugiego stopnia – efekt kształcenia na studiach drugiego stopnia, zakończonych uzyskaniem tytułu zawodowego magistra, magistra inżyniera lub

równorzędnego określonego kierunku studiów i profilu kształcenia, potwierdzony odpowiednim dyplomem;

- 7) profil kształcenia – profil praktyczny lub profil ogólnoakademicki;
- 8) profil praktyczny – profil programu kształcenia obejmującego moduły zajęć służące zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych, realizowany przy założeniu, że ponad połowa programu studiów określonego w punktach ECTS obejmuje zajęcia praktyczne kształtujące te umiejętności i kompetencje, w tym umiejętności uzyskiwane na zajęciach warsztatowych, które są prowadzone przez osoby posiadające doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią;
- 9) profil ogólnoakademicki – profil programu kształcenia obejmującego moduły zajęć powiązane z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi, realizowany przy założeniu, że ponad połowa programu studiów określonego w punktach ECTS obejmuje zajęcia służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy;
- 10) Krajowe Ramy Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego - ogólne charakterystyki efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6 i 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji, o której mowa w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2016 r. poz., 64 i 1010);
- 11) program kształcenia - opis określonych przez uczelnię spójnych efektów kształcenia właściwych dla obszaru lub obszarów kształcenia, zgodny z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, oraz opis procesu kształcenia prowadzącego do osiągnięcia tych efektów, wraz z przypisanymi do poszczególnych modułów tego procesu punktami ECTS;
- 12) zajęcia dydaktyczne wymagające bezpośredniego udziału studentów i nauczycieli akademickich – zajęcia odbywane przy jednoczesnej obecności prowadzącego oraz studentów;
- 13) ilekroć w niniejszej uchwale mówi się o:
  - a) „ustawie”, rozumie się przez to ustawę *Prawo o szkolnictwie wyższym* z dnia 27 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.),
  - b) „rozporządzeniu w sprawie warunków prowadzenia studiów”, rozumie się przez to rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów (D. U. z 2016 r., poz. 1596).

§ 2

1. Studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia oraz jednolite studia magisterskie są prowadzone w ramach kierunku studiów.
2. Kierunek studiów może być prowadzony przez podstawową jednostkę organizacyjną albo łącznie przez kilka takich jednostek.
3. Kierunek studiów jest realizowany w sposób określony przez program kształcenia.

4. Podstawowa jednostka organizacyjna posiadająca uprawnienie do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego i spełniająca warunki określone w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy może prowadzić studia na uchwalonym przez Senat kierunku studiów o określonym poziomie i profilu kształcenia w ramach obszarów kształcenia oraz dziedzin odpowiadających uprawnieniom tej jednostki do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego. Uchwała Senatu określa efekty kształcenia, do których są dostosowane programy studiów, w tym plany studiów odpowiednio do poziomu i profilu kształcenia. W przypadku kierunków studiów wymienionych w art. 9b ustawy, uchwała Senatu uwzględnia standardy kształcenia określone dla tych kierunków.
5. Podstawowa jednostka organizacyjna nieposiadająca uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego w obszarze kształcenia i dziedzinie, do których jest przyporządkowany kierunek studiów, spełniająca warunki określone w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 3 pkt 1 i 2, a także na podstawie art. 9c ustawy – w przypadku kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, która:
  - 1) posiada uprawnienie do nadawania stopnia naukowego doktora w obszarze kształcenia i dziedzinie, do których jest przyporządkowany kierunek studiów – może uzyskać uprawnienie do prowadzenia, zgodnie z opisem efektów kształcenia określonym przez Senat:
    - a) studiów o profilu praktycznym na tym kierunku i określonym poziomie kształcenia,
    - b) studiów o profilu ogólnoakademickim na tym kierunku i określonym poziomie kształcenia.
  - 2) nie posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora w obszarze kształcenia i dziedzinie, do których jest przyporządkowany kierunek studiów – może uzyskać uprawnienie do prowadzenia, zgodnie z opisem efektów kształcenia określonym przez Senat:
    - a) studiów o profilu praktycznym na określonym kierunku i poziomie kształcenia,
    - b) studiów o profilu ogólnoakademickim na określonym kierunku i poziomie kształcenia, jeżeli:
      - prowadzone na tym kierunku studia pierwszego lub drugiego stopnia uzyskały co najmniej pozytywną ocenę jakości kształcenia Polskiej Komisji Akredytacyjnej;
      - zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy co najmniej ośmiu nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego lub będących osobami, które nabyły uprawnienia równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego na podstawie art. 21a ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o *stopniach naukowych i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki*, dla których uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy, reprezentujących dziedzinę nauki lub sztuki związaną z danym kierunkiem studiów;
      - prowadzi badania naukowe w dziedzinie związanej z kierunkiem studiów.

6. Podstawowym jednostkom organizacyjnym, o których mowa w ust. 5, uprawnienie do prowadzenia studiów nadaje, na wniosek Rektora, w drodze decyzji, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego, po zasięgnięciu opinii:
  - 1) Polskiej Komisji Akredytacyjnej – dotyczącej efektów kształcenia określonych przez Senat oraz spełniania warunków określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 3 pkt 1 i 2, a także na podstawie art. 9c - w przypadku kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela;
  - 2) właściwego ministra nadzorującego uczelnię, o którym mowa w art. 33 ust. 2 ustawy.
7. Program studiów o profilu praktycznym, obejmuje moduły zajęć powiązane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznej do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia, służące zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych.
8. Program studiów o profilu ogólnoakademickim, obejmuje moduły zajęć powiązane z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki lub sztuki związanej z tym kierunkiem studiów, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznej do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia, służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych.
9. Rada podstawowej jednostki organizacyjnej może uchwalić program studiów w języku obcym będący odpowiednikiem studiów prowadzonych w języku polskim, w przypadku gdy opis efektów kształcenia dla tego programu uchwalony przez Senat nie ulegnie zmianie.
10. Na Uniwersytecie Jagiellońskim mogą być prowadzone indywidualne studia międzyobszarowe, obejmujące co najmniej dwa obszary kształcenia i prowadzące do uzyskania dyplomu na co najmniej jednym kierunku studiów, prowadzonym w uczelni przez podstawową jednostkę organizacyjną, mającą uprawnienie do nadawania stopnia naukowego doktora w obszarze wiedzy związanym z tym kierunkiem.
11. Jeżeli prowadzenie indywidualnych studiów międzyobszarowych związane jest z udziałem więcej niż jednej podstawowej jednostki organizacyjnej, wymagane jest zawarcie porozumienia określającego warunki prowadzenia studiów.
12. Podstawowe jednostki organizacyjne dwóch lub więcej uczelni, spełniające warunki określone w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 3 pkt 1 ustawy, mogą na podstawie uchwał senatów tych uczelni prowadzić wspólnie kierunek studiów interdyscyplinarnych na określonym poziomie i profilu kształcenia, jeżeli posiadają uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego, każda w ramach innej dyscypliny naukowej lub artystycznej odpowiadającej kierunkowi studiów interdyscyplinarnych.
13. Sposób prowadzenia studiów, o których mowa w ust. 12, ich organizację oraz zasady finansowania tych studiów i rozliczania kosztów ich prowadzenia określa umowa zawarta między uczelniami.

14. Prowadzenie studiów z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość jest regulowane odrębnymi przepisami.
15. Kierownik podstawowej jednostki organizacyjnej powołuje dla każdego kierunku studiów, prowadzonego w jednostce, kierownika studiów. Zadaniem kierownika studiów jest zarządzanie procesem dydaktycznym w zakresie kierunku studiów.
16. Szczegółowy zakres obowiązków kierownika studiów określa kierownik podstawowej jednostki organizacyjnej.

TWORZENIE PROGRAMU KSZTAŁCENIA DLA KIERUNKU STUDIÓW O OKREŚLONYM POZIOMIE I PROFILU KSZTAŁCENIA

§ 3

W procesie tworzenia programu kształcenia dla kierunku studiów podstawowa jednostka organizacyjna uwzględnia:

- 1) zgodność kierunku studiów i programu kształcenia z misją i strategią Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz strategią jednostki;
- 2) potrzeby uzasadniające utworzenie planowanego kierunku studiów, w tym przede wszystkim potrzeby rynku pracy;
- 3) wyniki przeprowadzonej analizy zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy;
- 4) możliwości zainteresowania kandydatów planowanym kierunkiem studiów;
- 5) wyniki monitorowania karier zawodowych absolwentów;
- 6) prowadzone na Uniwersytecie Jagiellońskim lub w innych uczelniach kierunki studiów realizowane w oparciu o programy kształcenia o efektach pokrewnych planowanemu kierunkowi;
- 7) koszty planowanego kierunku studiów i możliwości jego sfinansowania przez uczelnię lub z wykorzystaniem zewnętrznych źródeł finansowania.

PROGRAM KSZTAŁCENIA DLA KIERUNKU STUDIÓW NA OKREŚLONYM POZIOMIE I PROFILU KSZTAŁCENIA

§ 4

1. Program kształcenia dla kierunku studiów o określonym poziomie i profilu kształcenia obejmuje:
  - 1) opis zakładanych efektów kształcenia;
  - 2) program studiów, stanowiący opis procesu kształcenia prowadzącego do uzyskania zakładanych efektów kształcenia.

2. Opis zakładanych efektów kształcenia dla kierunku studiów na określonym poziomie i profilu kształcenia spełnia następujące wymagania:
  - 1) jest wewnętrznie spójny;
  - 2) obejmuje wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne uzyskane przez studentów w procesie kształcenia, niezbędne do uzyskania kwalifikacji;
  - 3) uwzględnia uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia określone w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o *Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji* oraz charakterystyki drugiego stopnia określone w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 tej ustawy, w tym wybrane efekty kształcenia właściwe dla obszaru lub obszarów kształcenia, do których został przyporządkowany kierunek studiów:
    - a) dla kwalifikacji na poziomie 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji – w przypadku studiów pierwszego stopnia,
    - b) dla kwalifikacji na poziomie 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji – w przypadku studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich,
  - 4) został odniesiony do właściwych dla danego kierunku dziedzin nauki lub sztuki oraz dyscyplin naukowych lub artystycznych określonych w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie *obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych*;
  - 5) zostały w nim uwzględnione wyniki monitorowania karier zawodowych absolwentów oraz wyniki analizy zgodności efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy;
  - 6) w przypadku studiów na kierunkach: lekarskim, lekarsko-dentystycznym, farmacja, pielęgniarstwo, położnictwo, analityka medyczna, weterynaria oraz architektura uwzględnia pełny zakres efektów kształcenia zawarty w standardach kształcenia dla tych kierunków, określonych w odrębnych przepisach;
  - 7) w przypadku kierunku studiów, w ramach którego prowadzone jest kształcenie przygotowujące do uzyskania kwalifikacji uprawniających do wykonywania zawodu nauczyciela uwzględnia pełny zakres efektów kształcenia zawarty w standardach kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, określonych w odrębnych przepisach;
  - 8) w przypadku studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera uwzględnia pełny zakres efektów kształcenia prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich, określonych w odrębnych przepisach.
3. W przypadku, gdy podstawowa jednostka organizacyjna prowadzi na danym kierunku i poziomie kształcenia studia o profilach ogólnoakademickim i praktycznym, opis zakładanych efektów kształcenia sporządza się odrębnie dla każdego profilu.
4. W przypadku gdy podstawowa jednostka organizacyjna prowadzi na danym kierunku, poziomie i profilu kształcenia studia w formie stacjonarnej i niestacjonarnej, proces kształcenia umożliwia uzyskanie takich samych efektów kształcenia na każdej z tych form studiów.

5. Program studiów dla kierunku studiów o określonym poziomie i profilu obejmuje następujące elementy:
  - 1) określenie formy studiów (studia stacjonarne lub niestacjonarne);
  - 2) liczbę semestrów i liczbę punktów ECTS konieczną do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia;
  - 3) określenie modułów zajęć wraz z przypisaniem do każdego modułu zakładanych efektów kształcenia oraz treści programowych, form i metod kształcenia, zapewniających osiągnięcie tych efektów, a także liczby punktów ECTS;
  - 4) określenie sposobów weryfikacji zakładanych efektów kształcenia;
  - 5) plan studiów;
  - 6) łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów;
  - 7) liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z obszarów nauk humanistycznych lub nauk społecznych, nie mniejszą niż 5 punktów ECTS – w przypadku kierunków studiów przypisanych do obszarów innych niż odpowiednio nauki humanistyczne i nauki społeczne;
  - 8) wymiar, zasady i formę odbywania praktyk zawodowych na kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki oraz liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach tych praktyk.
6. Program studiów powinien umożliwiać studentowi wybór modułów zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% ogólnej liczby punktów ECTS wymaganych do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia.
7. Program studiów dla kierunku przyporządkowanego do więcej niż jednego obszaru kształcenia określa procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w łącznej liczbie punktów ECTS wymaganych do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia.
8. W przypadku studiów na kierunkach, o których mowa w art. 9b ustawy program studiów musi spełniać warunki zawarte w standardach kształcenia dla tych kierunków, określonych w odrębnych przepisach.
9. W przypadku kierunku studiów, w ramach którego prowadzone jest kształcenie przygotowujące do uzyskania kwalifikacji uprawniających do wykonywania zawodu nauczyciela program studiów musi spełniać warunki zawarte w standardach kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, określonych w odrębnych przepisach.
10. W przypadkach, o których mowa w ust. 8 i 9 niniejsze wytyczne stosuje się w zakresie nieuregulowanym w standardach kształcenia.

§ 5

1. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, przewidziane w programie studiów dla profilu praktycznego, są prowadzone:
  - 1) w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej;
  - 2) w sposób umożliwiający bezpośrednio wykonywanie określonych czynności praktycznych przez studentów;
  - 3) przez osoby, z których większość posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć.
2. Zajęcia związane z określoną dyscypliną naukową lub artystyczną są prowadzone przez nauczyciela akademickiego posiadającego dorobek naukowy lub artystyczny w zakresie tej dyscypliny.
3. Zajęcia na kierunku lekarskim z zakresu nauk klinicznych związanych z określoną specjalnością w zakresie nauk medycznych są prowadzone przez nauczycieli akademickich posiadających prawo wykonywania zawodu lekarza oraz odpowiednią specjalizację.
4. Na kierunku pielęgniarstwo oraz kierunku położnictwo zajęcia:
  - 1) z zakresu odpowiednio podstaw opieki pielęgniarstwa lub podstaw opieki położniczej;
  - 2) z zakresu opieki specjalistycznej;
  - 3) praktyczne- są prowadzone przez nauczycieli akademickich spełniających wymagania określone w przepisach wydanych na podstawie art. 9b ust. 1 ustawy.

§ 6

1. Podstawowa jednostka organizacyjna może prowadzić studia o profilu praktycznym z udziałem podmiotów gospodarczych.
2. Sposób prowadzenia i organizację studiów, o których mowa w ust. 1, określa umowa zawarta w formie pisemnej między podstawową jednostką organizacyjną a podmiotem gospodarczym.
3. Umowa może określać:
  - 1) możliwość prowadzenia zajęć ze studentami, w szczególności praktycznych przez pracowników podmiotów gospodarczych;
  - 2) udział podmiotu gospodarczego w opracowaniu programu kształcenia;
  - 3) sposób dofinansowania studiów przez podmiot gospodarczy;
  - 4) efekty kształcenia;
  - 5) sposób realizacji praktyk i staży.

**LICZBA SEMESTRÓW I LICZBA PUNKTÓW ECTS KONIECZNA DO
UZYSKANIA KWALIFIKACJI ODPOWIADAJĄCEJ POZIOMOWI
KSZTAŁCENIA**

§ 7

1. Studia pierwszego stopnia trwają co najmniej sześć semestrów, a studia inżynierskie co najmniej siedem semestrów.
2. Studia drugiego stopnia trwają od trzech do pięciu semestrów.
3. Jednolite studia magisterskie trwają od dziewięciu do dwunastu semestrów.
4. Studia niestacjonarne mogą trwać jeden lub dwa semestry dłużej niż odpowiednie studia stacjonarne.

§ 8

1. Projektując program studiów należy wziąć pod uwagę następujące warunki w zakresie przypisywania punktów ECTS:
  - 1) jeden punkt ECTS odpowiada efektom kształcenia, których uzyskanie wymaga od studenta średnio 25—30 godzin pracy, przy czym liczba godzin pracy studenta obejmuje zajęcia organizowane przez uczelnię, zgodnie z planem studiów, oraz jego indywidualną pracę;
  - 2) punkty ECTS należy przypisać za:
    - a) zaliczenie każdego z modułów zajęć, w tym praktyk przewidzianych w programie studiów, przy czym liczba punktów ECTS nie zależy od uzyskanej oceny, a warunkiem ich przyznania jest spełnienie przez studenta wymagań dotyczących uzyskania zakładanych efektów kształcenia potwierdzonych zaliczeniem zajęć lub praktyk,
    - b) przygotowanie i złożenie pracy dyplomowej lub przygotowanie do egzaminu dyplomowego, zgodnie z programem studiów,
  - 3) student otrzymuje taką liczbę punktów ECTS, jaka jest przypisana efektom kształcenia uzyskiwanym w wyniku realizacji odpowiednich zajęć i praktyk przewidzianych na danym kierunku studiów w danej podstawowej jednostce organizacyjnej.
2. Liczba punktów ECTS przewidziana planem studiów dla roku studiów wynosi co najmniej 60.
3. Liczba punktów ECTS wymagana do ukończenia studiów wyższych:
  - 1) dla studiów pierwszego stopnia – wynosi co najmniej 180;
  - 2) dla studiów drugiego stopnia – wynosi co najmniej 90;
  - 3) dla jednolitych studiów magisterskich – wynosi co najmniej 300 oraz 360 w systemie studiów sześcioletnich.

OKREŚLENIE MODUŁÓW ZAJĘĆ I SPOSOBÓW WERYFIKACJI ZAKŁADANYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

§ 9

Zdefiniowanie modułu zajęć wymaga uwzględnienia następujących elementów:

- 1) określenie celów kształcenia w obrębie modułu;
- 2) zdefiniowanie efektów kształcenia dla modułu (zgodnych z efektami kształcenia zakładanymi dla programu kształcenia), obejmujących kategorie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych;
- 3) dobór adekwatnych metod sprawdzania i oceny efektów kształcenia oraz wyznaczenie zadań do wykonania przez studentów;
- 4) oszacowanie nakładu pracy studenta potrzebnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia oraz przypisanie modułowi punktów ECTS;
- 5) wyznaczenie progów określających poziomy osiągnięcia efektów kształcenia i przyporządkowanie im stopni w obrębie skali ocen stosowanej na uczelni;
- 6) dobór metod kształcenia i uczenia się, adekwatnych do zakładanych efektów kształcenia.

PLAN STUDIÓW

§ 10

1. Plan studiów określa:

- 1) czas trwania studiów (liczbę lat/semestrów);
- 2) rozkład modułów zajęć (zajęć i grup zajęć) w poszczególnych semestrach/latach studiów wraz z przypisaniem do każdego modułu liczby punktów ECTS;
- 3) podstawowe formy prowadzenia zajęć i ich wymiar w semestrze/roku studiów (w odniesieniu do tych modułów zajęć, których realizacja odbywa się w formie zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów);
- 4) liczbę punktów ECTS wymaganą do zaliczenia roku/semestru studiów;
- 5) wymiar czasu praktyki zawodowej, jeżeli przewiduje ją program kształcenia dla danego roku/semestru.

2. Plan studiów może zawierać również inne wymagania wynikające ze specyfiki danego kierunku studiów.

3. W przypadku prowadzenia studiów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych w ramach tego samego kierunku studiów plan studiów należy ustalić odrębnie dla każdej z tych form.

WSKAŹNIKI ILOŚCIOWE DOTYCZĄCE PROGRAMU STUDIÓW

§ 11

- 1) Na studiach stacjonarnych co najmniej połowa programu studiów jest realizowana w postaci zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów;
- 2) Sposób określania części programu kształcenia realizowanej w postaci zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określi Rektor UJ w drodze zarządzenia;
- 3) Zasady określone w punktach 1 i 2 oraz w § 12 nie dotyczą kierunków, o których mowa w art. 9c ustawy, na których prowadzone jest kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela.

§ 12

1. Minimalna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać, aby osiągnąć efekty kształcenia w zakresie ochrony własności intelektualnej wynosi 1 pkt ECTS na każdym poziomie kształcenia.
2. W programach studiów prowadzonych w formie stacjonarnej oraz niestacjonarnej należy uwzględnić konieczność uzyskania przez studenta efektów kształcenia w zakresie umiejętności komunikowania się w języku obcym w obrębie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla danego kierunku studiów, zgodnych z wymaganiami Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego:
  - 1) efekty kształcenia w zakresie umiejętności językowych odpowiadają poziomowi B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego – w przypadku studiów pierwszego stopnia;
  - 2) efekty kształcenia w zakresie umiejętności językowych odpowiadają poziomowi B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego - w przypadku studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich.
3. Minimalna liczba godzin zajęć w zakresie nauki języków obcych na studiach stacjonarnych wynosi:
  - 1) 120 godzin w przypadku studiów pierwszego stopnia;
  - 2) 60 godzin w przypadku studiów drugiego stopnia;
  - 3) 180 godzin w przypadku jednolitych studiów magisterskich.
4. Za zaliczenie modułu zajęć umiejętności językowych potwierdzone egzaminem lub certyfikatem przyporządkowuje się co najmniej, następującą liczbę punktów ECTS:
  - 1) 4 punkty ECTS za zaliczenie modułu na studiach pierwszego stopnia;
  - 2) 2 punkty ECTS za zaliczenie modułu na studiach drugiego stopnia;
  - 3) 6 punktów ECTS za zaliczenie modułu na jednolitych studiach magisterskich.

5. Kształcenie językowe jest prowadzone przez Jagiellońskie Centrum Językowe oraz Centrum Językowe Uniwersytetu Jagiellońskiego - Collegium Medicum.
6. Na jednolitych studiach magisterskich i studiach pierwszego stopnia kształcenie językowe prowadzone jest od drugiego roku studiów.
7. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Rektor UJ może wyrazić zgodę na odstąpienie od zasad, o których mowa w ust. 4, 5 i 6.
8. Na stacjonarnych jednolitych studiach magisterskich i stacjonarnych studiach drugiego stopnia program studiów przewiduje obowiązek zaliczenia jednego kursu w języku obcym w wymiarze co najmniej 30 godzin, z wyłączeniem zajęć językowych.
9. Minimalna liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego na stacjonarnych studiach pierwszego stopnia i jednolitych studiach magisterskich wynosi 60. Zajęciom z wychowania fizycznego nie przypisuje się punktów ECTS.

PRAKTYKI ZAWODOWE I SZKOLENIE BHP

§ 13

1. Program studiów określa szczegółowe zasady i formy odbywania praktyk, uwzględniając odrębne przepisy dla poszczególnych uprawnień zawodowych, a w szczególności:
  - 1) wskazuje cel praktyk;
  - 2) wskazuje efekty kształcenia właściwe dla praktyki;
  - 3) wskazuje metody sprawdzania i oceny efektów kształcenia osiągniętych przez studenta w wyniku odbycia praktyki;
  - 4) przyporządkowuje praktykom punkty ECTS;
  - 5) przewiduje odpowiedni wymiar praktyk w zakładach pracy, których zakres działalności odpowiada obszarom aktywności zawodowej typowym dla absolwenta danego kierunku studiów o określonym poziomie i profilu kształcenia. Z zakładami pracy, w których organizowane są praktyki niezbędne jest zawarcie stosownych umów.
2. Cele, program i terminy realizacji praktyk powinny być właściwie zharmonizowane w procesie kształcenia.
3. Praktyki, w wymiarze określonym w programie studiów, mogą być odbywane w jednostkach gospodarczych, instytucjach publicznych, instytucjach naukowo-badawczych, instytucjach oświatowych, placówkach kultury lub w ramach innej działalności pozwalającej osiągnąć cele praktyki wskazanej przez radę podstawowej jednostki organizacyjnej.
4. Praktyki zrealizowane w okresie nie krótszym niż czas praktyki określony w programie studiów na danym kierunku studiów, poziomie i profilu kształcenia można uznać za

zaliczone, jeżeli student udokumentuje doświadczenie zawodowe lub prowadzenie działalności, która odpowiada programowi praktyki.

5. Wymiar praktyk na kierunkach studiów o profilu praktycznym na każdym z poziomów kształcenia wynosi co najmniej 3 miesiące.
6. Program studiów powinien przewidywać system zapewniania jakości praktyk, a w szczególności weryfikowania efektów kształcenia uzyskiwanych przez studentów w wyniku odbycia praktyk oraz warunki zaliczania praktyk.
7. Programy studiów dla kierunków, o których mowa w art. 9b oraz 9c ustawy uwzględniają wszystkie efekty kształcenia i inne wymagania związane z praktykami zawarte w standardach kształcenia dla tych kierunków.

§ 14

1. Program studiów powinien również przewidywać obowiązek odbycia kursu w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.
2. Szczegółowe zasady odbywania kursu w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy określa Rektor w drodze zarządzenia.

§ 15

Program kształcenia może przewidywać również inne wymagania dla danego kierunku studiów na wybranym poziomie kształcenia określone w odrębnych przepisach.

ZMIANY PROGRAMU KSZTAŁCENIA NA STUDIACH PIERWSZEGO STOPNIA, STUDIACH DRUGIEGO STOPNIA ORAZ JEDNOLITYCH STUDIACH MAGISTERESKICH

§ 16

1. Podstawowa jednostka organizacyjna prowadząca kierunek studiów w celu doskonalenia programu kształcenia może dokonywać w nim zmian.
2. Podstawowa jednostka organizacyjna, o której mowa w § 2 ust. 5, może, w ramach posiadanego uprawnienia do prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia, dokonywać zmian:
  - 1) zajęć, za które student może uzyskać łącznie do 50% punktów ECTS, określonych w programie studiów aktualnym na dzień wydania przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego decyzji o nadaniu tego uprawnienia;

- 2) łącznie do 30% ogólnej liczby zakładanych efektów kształcenia określonych przez Senat aktualnych na dzień wydania przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego decyzji o nadaniu tego uprawnienia.
3. Podstawowa jednostka organizacyjna może dokonywać w programie kształcenia również zmian:
  - 1) w doborze treści kształcenia przekazywanych studentom w ramach zajęć, uwzględniających najnowsze osiągnięcia naukowe lub artystyczne, a także form i metod prowadzenia zajęć;
  - 2) koniecznych do:
    - a) usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych przez Polską Komisję Akredytacyjną,
    - b) dostosowania programu kształcenia do zmian w przepisach powszechnie obowiązujących.
4. Zmiany w programach kształcenia, o których mowa w ust. 1 i 2 – są wprowadzane z początkiem nowego cyklu kształcenia.
5. Zmiany, o których mowa w ust. 3 – mogą być wprowadzane w trakcie cyklu kształcenia.
6. Zmiany w programie kształcenia należy wprowadzić do końca czerwca roku akademickiego poprzedzającego rok akademicki, którego zmiany dotyczą. W przypadku studiów rozpoczynających się w semestrze letnim, zmiany w programie kształcenia należy wprowadzić co najmniej na trzy miesiące przed rozpoczęciem studiów.
7. Zmiany w programach kształcenia wprowadzane w trakcie cyklu kształcenia są ogłaszane co najmniej na miesiąc przed rozpoczęciem semestru, którego dotyczą.
8. Zmiany efektów kształcenia wymagają zatwierdzenia przez Senat.

DOKUMENTACJA PROGRAMU KSZTAŁCENIA NA KIERUNKU STUDIÓW O OKREŚLONYM POZIOMIE I PROFILU KSZTAŁCENIA

§ 17

Dokumentacja programu kształcenia na kierunku studiów o określonym poziomie i profilu kształcenia obejmuje:

- 1) Ogólną charakterystykę prowadzonych studiów;
- 2) Opis zakładanych efektów kształcenia;
- 3) Opis programu studiów:
  - a) plan studiów,
  - b) sylabusy poszczególnych modułów kształcenia uwzględniające metody weryfikacji efektów kształcenia osiągniętych przez studentów,
  - c) wymogi związane z ukończeniem studiów (praca dyplomowa/egzamin dyplomowy/inne),

- d) wskaźniki ilościowe dotyczące programu studiów, o których mowa w § 4 ust. 5 pkt 6 – 8 z uwzględnieniem § 11 i § 12.
- 4) Opis programu studiów powinien spełniać warunki prowadzenia studiów określone w rozporządzeniu w sprawie *warunków prowadzenia studiów* oraz w wytycznych Polskiej Komisji Akredytacyjnej;
- 5) Inne dokumenty:
- a) sposób uwzględnienia wyników monitorowania karier absolwentów,
  - b) sposób uwzględnienia wyników analizy zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy,
  - c) udokumentowanie w przypadku studiów stacjonarnych, że co najmniej połowa programu studiów jest realizowana w postaci zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich,
  - d) udokumentowanie, że program studiów umożliwia studentowi wybór modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% punktów ECTS,
  - e) sposób współdziałania z interesariuszami zewnętrznymi (np. lista osób spoza wydziału biorących udział w pracach programowych lub konsultujących projekt programu kształcenia, które przekazały opinie na temat zaproponowanego opisu efektów kształcenia),
  - f) dla kierunków studiów o profilu praktycznym tworzonych z udziałem podmiotów gospodarczych wymaganym dokumentem jest umowa, która powinna zawierać sposób prowadzenia i organizacji danego kierunku studiów w szczególności:
    - zasady prowadzenia zajęć praktycznych przez pracowników podmiotów gospodarczych;
    - zasady udziału podmiotów gospodarczych w tworzeniu programu kształcenia kierunku studiów;
    - zasady finansowania studiów przez podmioty gospodarcze;
    - opis zakładanych efekty kształcenia;
    - sposób i zasady realizacji praktyk i staży w podmiocie gospodarczym, trwających co najmniej jeden semestr.

§ 18

Szczegółowe wzory dokumentów, o których mowa w § 17 określi Rektor UJ w drodze zarządzenia.

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE

§ 19

1. Programy kształcenia i zawarte w nich opisy efektów kształcenia, określone przez Senat dla kierunków studiów utworzonych przed 1 października 2016 r., zgodne z:

- 1) Krajowymi Ramami Kwalifikacji określonymi w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie *Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego* (Dz. U. z 2011 r., poz. 1520);
  - 2) wzorcowymi efektami kształcenia określonymi w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 4 listopada 2011 r. w sprawie *wzorcowych efektów kształcenia* (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1273)
- pozostają w mocy.
2. Do zmiany programów kształcenia i opisów efektów kształcenia, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy obowiązujące w dniu dokonania tej zmiany.
  3. Rady podstawowych jednostek organizacyjnych, w terminie do dnia 31 grudnia 2017 r. mają obowiązek dostosowania profili i programów kształcenia studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich prowadzonych na kierunkach utworzonych przed dniem 1 października 2014 r. do wymagań określonych w art. 11 ustawy.
  4. Nadzór nad dostosowaniem programów kształcenia do niniejszych wytycznych sprawuje kierownik podstawowej jednostki organizacyjnej lub wyznaczona przez niego osoba.

§ 20

1. Traci moc uchwała nr 151/XI/2014 Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie *wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych Uniwersytetu Jagiellońskiego w zakresie projektowania programów kształcenia dla studiów pierwszego oraz drugiego stopnia, jednolitych studiów magisterskich, studiów podyplomowych oraz kursów dokształcających* (z późn. zm.), z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Do dnia wejścia w życie uchwały Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych Uniwersytetu Jagiellońskiego w zakresie projektowania programów kształcenia dla studiów podyplomowych oraz kursów dokształcających, uchwała nr 151/XI/2014 Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego z 26 listopada 2014 r., o której mowa w ust. 1 zachowuje moc w zakresie regulacji dotyczących studiów podyplomowych oraz kursów dokształcających.
3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.